

Pedagogisch werkboek
Aap uit de mouw

Kinderopvang de Lange Keizer
Delft, 2024

Voorwoord

Het kind staat bij ons centraal.

Ieder kind is uniek en heeft een eigen temperament en eigen persoonlijke kwaliteiten. Binnen Aap uit de mouw staat het kind als individu centraal. Ieder kind heeft het recht te zijn zoals het is en in geborgenheid en veiligheid op te groeien tot een evenwichtig, harmonieus en zelfstandig individu. Elk kind maakt een ontwikkeling door in zijn eigen tempo. Hier krijgen de kinderen de tijd en ruimte voor.

Zelf ontdekken vanuit vertrouwen.

De kinderen moeten zich bij Aap uit de mouw thuis voelen, moeten kunnen terugvallen op een vertrouwde opvoeder en moeten vanuit die veilige omgeving de wereld om hen heen kunnen verkennen en leren omgaan met andere kinderen. Het creëren van een veilige en geborgen omgeving is een samenspel tussen pedagogisch medewerkers (PM'ers), kinderen en de ruimte(s) waarin ze zich bevinden. Vaste PM'ers in een groep, die zorgen voor een grote mate van continuïteit, zijn een belangrijke factor. Kinderen kunnen zich zo hechten aan bepaalde personen, waarmee ze vertrouwd raken en waarbij ze zich op hun gemak voelen. Een kindvriendelijke ruimte met voldoende uitdaging voor kinderen draagt mede zorg voor een ongehinderde ontwikkeling van de kinderen. Het pedagogisch werkboek geeft richtlijnen en werkwijzen weer over hoe een veilige en geborgen situatie, waarbinnen de kinderen zich kunnen ontwikkelen, gewaarborgd kan worden binnen onze kinderopvang.

Samen met de kinderen de wereld een beetje mooier maken.

Het pedagogisch werkboek dient echter ook om regelmatig na te denken over de wijze waarop we omgaan met kinderen binnen onze kinderopvang. Welke doelen streven we na en op welke wijze willen we die doelen nastreven? Zo hechten we grote waarde aan duurzaamheid, een groene omgeving en zorgzaamheid voor elkaar en de wereld om ons heen. We beschouwen de kinderopvang als een ideale “minimaatschappij”.

Door regelmatig te overleggen/ vergaderen met het management, team van pedagogisch medewerkers en ouders wordt de kwaliteit binnen onze kinderopvang gewaarborgd. Kwaliteit staat binnen onze kinderopvang hoog in het vaandel.

Inhoud

Deel 1 Pedagogisch gedeelte.....	13
Voorstellen + doel pedagogisch werkboek.....	13
Hoofdstuk 1 Vrijheid, grenzen & regels.....	15
1.1 Het werken met basisgroepen en mentorgroepen	16
1.2 Kinderen mogen hun gang gaan en hun eigen bezigheden zoeken	16
1.3 Ruimte voor individuele ontwikkeling	16
1.4 Ruimte voor individuele activiteiten	16
1.5 Onze veilig ingerichte ruimtes.....	17
1.6 Grenzen en regels	18
Hoofdstuk 2 Een dag op onze locatie.....	19
2.2 Een dag op onze locatie	20
2.3 Komen en gaan	21
2.4 Eten en drinken	22
2.5 Traktatie	23
2.6 Allergie	23
2.7 Eetgewoonten uit andere culturen	23
2.8 Wachten op elkaar	23
2.9 Algemene tafelmanieren	24
2.10 Inspraak in het menu 2.11 Zindelijkheid 2.12 Zelfstandigheid.....	25
Hoofdstuk 3 Keuzevrijheid, activiteiten en vrij spel	27
3.1 Keuzevrijheid.....	27
3.2 De activiteiten zijn gericht op zelfontplooiing van de kinderen, ze mogen zelf ontdekken en experimenteren.....	28
3.3 Vies of nat worden bij de activiteiten is geen enkel probleem.....	28
3.4 Omgaan met risico's.....	28
3.5 Het spelmateriaal dat we aanbieden is zo veel mogelijk gericht op ontdekken en uitdagen.....	29
Hoofdstuk 4 Individualiteit, eigenheid & samen	30
4.1 We bieden emotionele veiligheid	31
4.2 Gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competentie.....	31
4.3 Normen en waarden.....	32
Hoofdstuk 5 Persoonlijke ontwikkeling van kinderen.....	33

5.1 Gelegenheid tot het ontwikkelen van ‘persoonlijke competentie’	34
5.2 Omgaan met opvallend en onopvallend gedrag	34
5.3 Schelden/Vloeken, Vieze woorden	35
5.4 U of jij zeggen	35
5.5 Brutaliteit ten aanzien van volwassenen of andere kinderen	35
5.6 Elkaar pijn doen	35
5.7 Pesten	36
5.8 Spullen van elkaar afpakken	36
5.9 Regels met betrekking tot mijn en dijn	36
5.10 Mentorschap	37
Hoofdstuk 6 Bijzondere gebeurtenissen	38
6.1 Verjaardagen	39
6.2 Sinterklaas, Kerst en Pasen	39
6.3 Zomerfeest	40
6.4 Feesten uit andere culturen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
6.5 Omgang met culturele verschillen	40
Deel 2 Informatief deel	41
De locatie	41
1.1 Onze locatie	41
1.2 Onze groepen	41
1.3 Inrichting van ruimtes en keuze vrijheid van kinderen	42
1.4 Binnenruimtes	42
1.5 Buitenruimte	42
1.6 Overige speelruimtes waar we met de kinderen op bezoek gaan:	43
2 Het team	44
2.1 Vaste pedagogisch medewerkers op een groep	44
2.2 De PM’ers in opleiding	44
2.3 Deskundigheidsbevordering	45
2.4 Drie-uursregeling	45
3 Kennismaken en wenprocedure	47
3.1 Kennismaken	47
3.2 De wenprocedure	47
4 Extra dagen	47

5 Vrije / gesloten dagen.....	48
6 Regels en afspraken omtrent privacy.....	48
7 Aansprakelijkheid.....	48
8 Ziektebeleid.....	48
9 Protocollen en richtlijnen.....	48
9.1 De aanwezige protocollen en richtlijnen die wij bij de DLK hanteren zijn terug te vinden in het Veiligheids- en gezondheidsbeleid en op het intranet van DLK/GGD onder Algemeen.....	48
9.2 Richtlijnen hygiëne.....	49
9.3 Hoofdluis.....	49
9.4 Teken.....	49
10 Ouderparticipatie.....	49
10.1 Ouderparticipatie.....	49
10.2 Oudercontacten.....	49
10.3 Oudercommissie.....	50
11 Wensen en klachten.....	50
12 Opmerkingen.....	51
12.1 Aanvullingen.....	51
13 Contactpersoon & Informatie.....	52
14 Bijlagen.....	53
BIJLAGE 1:.....	53
BIJLAGE 2.....	53

Deel 1 Pedagogisch gedeelte

Voorstellen + doel pedagogisch werkboek.

Voor u ligt het pedagogisch werkboek Aap uit de mouw welke toebehoort aan de kinderopvangorganisatie “De Lange Keizer”. De Lange Keizer verzorgt professionele kinderopvang voor verschillende locaties in Delft, De Lier, Pijnacker en Rijswijk. Algemene informatie over de locaties is te vinden op www.delangekeizer.nl/locaties.

Dagverblijf Aap uit de mouw is een unieke locatie, gelegen aan de rand van het centrum van Delft. We hebben 2 anderhalve groepen, dat betekent 16 kinderen (maximaal) per groep op maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag. Er zijn dus twee stamgroepen met elk een eigen ruimte. Er is een vast dagritme op beide groepen. We vinden het belangrijk dat de kinderen zich veilig en vertrouwd voelen en dat zij vanuit dit gevoel de vrijheid voelen om op onderzoek uit te gaan en zich te ontwikkelen. Wij willen de kinderen daarom opvangen in een veilige maar ook stimulerende en uitdagende omgeving. Binnen zijn er verschillende ruimtes met speelhoeken voor drukke en rustige activiteiten. De activiteiten die we aanbieden zijn vaak gericht op de natuur, gezond maar lekker eten, creativiteit en motoriek. Buiten hebben we een heerlijke beschutte tuin met ook verschillende speelattributen voor verschillende soorten spel.

Het doel van het pedagogisch werkboek is om informatie te geven en onderwerpen te omschrijven die een beeld geven van de wijze waarop er bij Aap uit de mouw wordt gewerkt. Het geeft richtlijnen en werkwijzen weer, over hoe een veilige en geborgen situatie voor kinderen gewaarborgd kan worden binnen ons dagverblijf, waarbinnen de kinderen zich kunnen ontwikkelen. Dit pedagogisch werkboek geeft de praktische uitwerking weer van het pedagogisch beleidsplan en hoe wij daar op onze locatie mee omgaan. In het beleidsplan wordt een inhoudelijke visie gegeven op kinderopvang binnen onze kinderopvang organisatie en deze is te lezen op www.delangekeizer.nl

Wat wij kinderen willen bieden, sluit aan bij wat Marianne Riksen- Walraven, hoogleraar Vroegkinderlijke Ontwikkelingspsychologie, de vier competenties van opvoeders noemt:

1. Een gevoel van emotionele veiligheid bieden (door de omgeving en de pedagogisch medewerkers, door mogelijkheden en grenzen);
2. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties (alle ontwikkelingsgebieden komen aan bod);
3. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van sociale competenties (samen spelen, samen zijn);
4. Kinderen de kans bieden om zich waarden en normen, de 'cultuur' van een samenleving, eigen te maken; socialisatie (door een breed aanbod, feesten en door omgang met alle verschillende mensen en culturen om ons heen).

Verderop in het pedagogisch werkboek staat omschreven hoe wij in de praktijk aan deze uitgangspunten invulling geven.

Mocht u na het lezen van dit werkboek vragen, opmerkingen of ideeën hebben dan kunt u natuurlijk altijd contact opnemen met de locatiemanager of het management. Wij zullen hier altijd voor open staan.

Rotterdamseweg 51
2628 AJ Delft

015-257 55 56

Hoofdstuk 1

Vrijheid, grenzen & regels

1.1 Het werken met basisgroepen en mentorgroepen

De kinderen bevinden zich gedurende de eet- en slaapmomenten op hun eigen stamgroep en in een eigen vaste ruimte. We hebben op Aap uit de mouw 2 stamgroepen. Aap klein, deze vangt maximaal 16 kinderen op in de leeftijd 0 tot 4 jaar, en Aap groot vangt ook maximaal 16 kinderen op van 0 tot 4 jaar (een veilige basis, uitgangspunt 1). Per 1 juli 2024 zijn we verplicht om de beroepskrachtratio (BKR) op locatieniveau te berekenen en niet meer op groepsniveau. De basisgroepen mogen samengevoegd worden op basis van de behoefte en ontwikkeling van kinderen. De stabiliteit van de opvang wordt wel gewaarborgd. De BKR op leeftijd dient wel kloppend te zijn.

1.2 Kinderen mogen hun gang gaan en hun eigen bezigheden zoeken

Op dagverblijf Aap uit de mouw werken we met het zogenaamde “opendeuren-beleid”. De twee groepen op dagverblijf Aap uit de mouw bevinden zich in verschillende ruimtes binnen het kinderdagverblijf, waar ze een groot deel van de dag zelf kunnen kiezen waar ze zijn en met wie ze spelen. Ze kunnen dus ook in de andere groep spelen met vriendjes uit de andere stamgroep, naar buiten, of meedoen met een activiteit georganiseerd door een PM’er van de andere stamgroep.

1.3 Ruimte voor individuele ontwikkeling

Bij aap uit de mouw is er ruimte voor de ontwikkeling van het individuele kind. Dit doen we door de kinderen in het moment te observeren en aan te sluiten bij de behoeften van het kind. De medewerkers zorgen dat het kind beschikt over de materialen die het nodig heeft om tot ontwikkeling te komen. Ziet een PM’er dat het kind bijvoorbeeld wil gooien. Dan biedt zij het kind materialen en een ruimte aan waar het kind veilig kan gooien. De ruimtes worden zo ingericht dat het kind veel materiaal zelfstandig kan pakken. Het kind is vrij om zelfstandig te kiezen aan welke activiteiten hij wil deelnemen.

1.4 Ruimte voor individuele activiteiten

De PM’ers bieden dagelijks verschillende activiteiten aan de kinderen. Zij mogen zelf bepalen aan welke activiteiten zij willen deelnemen. Ook mogen

kinderen hun eigen ideeën inbrengen voor of tijdens activiteiten. Bij aap uit de mouw mogen de kinderen er ook voor kiezen om zelf een activiteit te doen. Zij pakken hun eigen materialen dan uit de kasten.

1.5 Onze veilig ingerichte ruimtes

Dagverblijf de Aap uit de mouw is zo ingericht dat kinderen zich op een veilige manier zelfstandig door het gebouw en de tuin kunnen bewegen. De verschillende ruimtes zijn ingericht met uitdagende speelhoeken en speelelementen met herkenbare thema's waar de kinderen zelfstandig en in kleine groepjes kunnen spelen. Voor de baby's is er een speelhoek die afgeschermd kan worden om rust te creëren. Er zijn verstopplekjes zoals de hut in de kast en plekjes waar kinderen zich even terug kunnen trekken uit de groep, bijvoorbeeld in de buis in de tuin. Door openstaande deuren en de vele grote ramen in het gebouw is er goed zicht op de spelende kinderen, zowel binnen als in de tuin. Door de lage ramen en de openslaande deuren in de speelruimtes kunnen kinderen vrij naar buiten kijken en zich betrokken voelen bij wat er om hen heen gebeurt.

1.6 Grenzen en regels

De pedagogisch medewerker creëert een veilige en vertrouwde omgeving van waaruit het kind stappen durft te zetten (een veilige basis, uitgangspunt 1). Dit doen we door het gebruik van stamgroepen, vaste pedagogisch medewerkers, mentoren en een vast dagritme. De pedagogisch medewerkers zijn sensitief en reactief en stimuleren de autonomie van ieder kind. De pedagogisch medewerkers helpen het kind bij het ontwikkelen van sociale en persoonlijke competenties (uitgangspunt 2 en 3), door uit te leggen dat er sociale spelregels zijn en dat ze hun eigen grenzen en wensen aan mogen geven. Zo zullen ze het kind uitdagen om zelf jas en schoenen aan te doen en stimuleren ze de kinderen eerst zelf dingen uit proberen, zoals het oplossen van een kleine ruzie. Pas als het de kinderen niet lukt om samen tot een oplossing te komen zal de PM'er ingrijpen en zelf met een voorstel komen om de ruzie op te lossen. De PM'ers luisteren goed naar (non verbale) communicatie van de kinderen, en leren de kinderen normen en waarden aan (uitgangspunt 4), door zelf duidelijke grenzen aan te geven, waarbij ze steeds benoemen wat ze van een kind verwachten en leggen uit waarom iets niet mag/kan i.p.v. kinderen dingen simpelweg te verbieden.

Hoofdstuk 2

Een dag op onze locatie.

2.1 Een vaste dagindeling

Rituelen zijn steeds terugkerende momenten in het samenleven. Deze zijn belangrijk omdat zij kinderen veiligheid en houvast geven. Het bereiden van de maaltijden, het samen eten, een flesje drinken, de tafel dekken, het afruimen, de verschoonmomenten en het slapen gaan zijn dagelijks terugkerende rituelen bij ons kindercentrum. Alle handelingen van de dag gebeuren in een zelfde ritme, zodat het dagprogramma duidelijkheid en veiligheid biedt aan het kind.

(Een veilige basis, uitgangspunt 1).

2.2 Een dag op onze locatie De aap uit de mouw

Om half 8 opent Aap uit de mouw. We beginnen de dag op aap klein waar de kinderen aan tafel een activiteit kunnen doen of lekker op de grond kunnen spelen. De kinderen mogen hierin zelf een keuze maken. Er is ruimte voor een overdracht tussen PM'er en ouder/verzorger. Tussen 8.00 en 8.30 begint de tweede leidster. Zij doet een activiteit met de kinderen om wat rust te creëren of neemt zorgdragende werkzaamheden over. Bijvoorbeeld een baby een fruithap geven. Om 9.00 uur begint de laatste leidster en wordt het dagprogramma gestart. De kinderen kunnen gebruikmaken van verschillende ruimtes, de speelhoeken op de groepen of de buitenruimte in de tuin. Er worden diverse activiteiten aangeboden en er wordt veel buiten gespeeld. In de ochtend eten de kinderen vers fruit en hebben zij de keuze om water of thee te drinken. Vervolgens worden er activiteiten aangeboden naar behoeften van de kinderen. Tussendemiddag eten we een gezamenlijke lunch er wordt met elkaar het brood gesmeerd. Er worden liedjes gezongen en de kinderen drinken iets. Ze kunnen kiezen uit biologische melk, soja melk of water. Het verschoonen van de luiers en het toiletritueel gebeurt op vaste momenten van de dag, zo nodig wordt bij ontlasting en bij aangeven van het kind tussendoor natuurlijk extra verschoond.

Na de lunch gaan de kinderen die nog slapen naar bed. De kinderen die wakker zijn mogen vrij spelen of mee doen met een activiteit. Zodra de kinderen weer wakker zijn hebben wij een gezamenlijk groentemoment. De kinderen eten wat groenten en een paar crackers. de kinderen kunnen kiezen tussen sap of water. Na de laatste verschoonronde proberen wij nog een activiteit aan de bieden om zo de dag af te sluiten. De leidsters staan de

ouders te woord en geven hen een overdracht van de dag. Om 18:30 uur sluit Aap uit de mouw.

Bij baby's volgen we het ritme van het kind en verschillende eet- en verschoontijden tot het kind gaat meedraaien met het dagritme van de groep. Dit gebeurt meestal zodra het kind een dreumes wordt.

07.30uur – 08.45uur	Kinderen worden gebracht. Er wordt tijd genomen voor de overdracht, een praatje met ouders en het afscheid. Tevens kunnen kinderen vrij spelen.
09.30uur – 10:00uur	Aan tafel: Eerst worden er wat liedjes gezongen of een boekje voorgelezen. Daarna wordt er thee/water gedronken en fruit gegeten.
09.45uur – 10.00uur	Verschonen, plassen en handen wassen
10.15uur – 11.15uur	Bieden wij verschillende activiteiten aan en kunnen de kinderen zelf kiezen wat zij willen gaan doen (zie kopje activiteiten)
11.15uur – 11.30uur	Samen opruimen, plassen en handen wassen.
11.30uur – 12.00uur	Samen aan tafel voor de broodmaaltijd.
12.00uur – 12.30uur	Gezicht wassen, verschonen, plassen, handen wassen en omkleden.
12.30uur – 13.00uur:	De kinderen die het nodig/ de behoefte hebben worden naar bed gebracht. Als alle kinderen liggen wordt er een verhaaltje voorgelezen. Daarna zal er een PM'er slaapwacht houden en bij de kinderen blijven zitten totdat ieder kind in slaap is gevallen
12.45uur – 14.45uur	Terwijl de kinderen slapen wordt er met de opblijfkinderen een rustige activiteit gedaan. Dit is overigens ook de tijd dat de pedagogisch medewerksters afwisselend van elkaar pauze nemen.
14.30uur – 15.15uur	Kinderen komen uit bed en worden aangekleed.
15.15uur – 15:30uur	Samen opruimen, plassen en handen wassen.
15.30uur – 16.00uur	Drinken en een tussendoortje in de vorm van een crackertje, rijstwafel o.i.d.
16.00uur – 16.15uur	Verschonen, plassen en handen wassen.
16.15uur – 16.45uur	Wij bieden de kinderen weer een activiteit aan.
16.45uur – 18.30uur	Tijdens het vrij spelen kunnen de kinderen worden opgehaald. Er vindt een mondelinge overdracht plaats, waarin de PM'ers aan ouders vertellen hoe de dag van hun kind(eren) is verlopen. Tevens kunnen de ouders op het bord aan de muur zien hoe de kinderen gegeten en geslapen hebben.

2.3 Komen en gaan

De kinderen kunnen gebracht worden tussen 7.30 en 9.30 bij KDV Aap uit de Mouw. Het brengen van een kind is een belangrijk deel van de dag. Het kind zal afscheid moeten nemen van de ouder(s). Kinderen kunnen moeite hebben met het loslaten van de vertrouwde ouder. Na de overdracht van de ouder zal de pedagogisch medewerker het kind overnemen en samen met het kind de ouder uitzwaaien. Mocht een kind het afscheid moeilijk vinden zal de PM'er het kind proberen af te leiden. U als ouder kan het proces vergemakkelijken door het afscheid kort te houden.

Aan het eind van de dag kunnen de kinderen weer opgehaald worden tussen 17.00 en 18.30. De PM'er neemt de tijd om u op de hoogte te brengen van de gebeurtenissen van die dag omtrent uw kind.

We vragen de ouders om het even aan ons door te geven als een kind later komt of eerder opgehaald wordt. Zo kunnen wij hier rekening mee houden in ons dagschema. Ook vragen wij ouders door te geven wanneer iemand anders het kind komt halen.

De baby's tot 1 jaar krijgen via Jaamo een overdracht in de vorm van een digitaal schriftje met de slaap- en eettijden erin.

2.4 Eten en drinken

We houden ons aan vaste eetmomenten waarin de kinderen met hun eigen stamgroep in hun eigen ruimte aan tafel gaan (Een veilige basis, uitgangspunt 1). Eten en drinken is een sociaal moment, samen rond de tafel praten en lachen. We leren de kinderen dat samen eten leuk is. De kinderen helpen bij het tafel dekken, afruimen, schenken zelf hun melk in en smeren zelf hun boterham. Zo stimuleren we hun zelfstandigheid. Daarnaast biedt het kinderen de gelegenheid nieuwe ervaringen op te doen (proeven) en eigen smaken en behoeften te ontdekken (Het ontwikkelen van persoonlijke competenties, uitgangspunt 2), De PM'er blijft bij de kinderen aan tafel, begeleid ze bij de maaltijd en heeft een voorbeeldfunctie. We stimuleren een gezonde ontwikkeling van het kind en stimuleren een gezond en gevarieerd eetpatroon. We gebruiken bij voorkeur biologische producten. De hoeveelheid zout, suiker en verzadigd vet die de kinderen binnen krijgen proberen we te beperken. We stimuleren het eten van voldoende vezels, o.a. door het aanbieden van volkorenbrood. (Het aanleren van normen en waarden,

uitgangspunt 4). De kinderen drinken water, thee, melk, sojamelk of sterk verdunde diksap.

2.5 Traktatie

We proberen de kinderen en ouders te stimuleren om een zo gezond mogelijke traktatie mee te nemen naar De aap. De leidsters geven de traktatie aan de kinderen na het vieren van een feest. De PM'ers schatten in wat de kinderen wel en niet kunnen eten van de traktatie. Er kan dus gekozen worden om de traktatie mee naar huis te geven of om een deel van de traktatie op te eten en een deel mee naar huis te geven.

2.6 Allergie

Helaas hebben sommige kinderen te maken met allergieën. Wij proberen hier zoveel mogelijk rekening mee te houden. Ouders geven zelf aan waar het kind allergisch voor is. De PM'er zet dit in de Jaamo app. Vaak kunnen we de kinderen al iets anders aan bieden binnen ons kinderdagverblijf. Soms vragen wij ouders om eigen luiers, zonnebrand of voeding mee te nemen.

2.7 Eetgewoonten uit andere culturen

Bij ons eten we vegetarisch en bieden wij de kinderen dus geen vlees aan. Hierdoor kunnen kinderen veel gezamenlijk en hetzelfde eten. We hebben bij aap uit de mouw een Nederlandse eetcultuur. Soms koken we met de kinderen gerechten die zij mogen proeven. Dit kan vanuit verschillende culturen zijn. De kinderen mogen zelf kiezen of zij willen proeven of niet. Ouders mogen ook altijd zelf iets mee geven.

2.8 Wachten op elkaar

We stimuleren de kinderen op elkaar te wachten bij het eten. De pm'er wijst de kinderen hierop door dit naar hen te benoemen en uit te leggen. Sommige jonge kinderen kunnen nog veel moeite hebben met lang wachten. Als de PM'er aanziet dat het te lang duurt voor het jonge kind zal deze al mogen beginnen. We zingen met de grote kinderen gezamenlijk een lied om aan te kondigen dat zij mogen beginnen met eten. Zo is het voor de kinderen duidelijk wanneer zij mogen beginnen met eten.

Soms doen we activiteiten in kleine groepjes, ook dan moeten kinderen even op elkaar wachten. Ook bij het maken van werkjes of het delen van speelgoed

zullen de kinderen soms even op elkaar moeten wachten. Dit begeleiden we door het naar het kind te benoemen en uit te leggen. Dit zal ze de gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van sociale competenties (samen spelen, samen zijn, uitgangspunt 3)

2.9 Algemene tafelmanieren

Bij Aap uit de mouw gaan we zoveel mogelijk gezamenlijk aan tafel. We stimuleren de kinderen om netjes te blijven zitten. Voor het aan tafel gaan is er een plaspauze en wassen de kinderen hun handen. Aan tafel worden de kinderen gevraagd op elkaar te wachten met eten. We benoemen het gedrag wat we graag aan tafel willen zien. Bijvoorbeeld dat we de borden op tafel laten staan. Ook stimuleren we de kinderen om netjes te vragen wat zij willen. Bijvoorbeeld “mag ik een boterham?”. Hiermee bieden we ze de kans om zich waarden en normen, de ‘cultuur’ van een samenleving, eigen te maken; socialisatie (door een breed aanbod, feesten en door omgang met alle verschillende mensen en culturen om ons heen, uitgangspunt 4).

2.10 Inspraak in het menu

We proberen zoveel mogelijk gevarieerde producten aan te bieden op tafel. De kinderen mogen zelf kiezen uit de producten die op tafel staan. Nieuwe ideeën voor het menu zijn altijd welkom. Deze kunnen vanuit het kind of een ouder komen. In overleg kunnen deze dan worden aangeschaft.

2.11 Zindelijkheid

Zodra een kind zelf aangeeft dat het er aan toe is helpen we het kind af en toe op een potje of op één van de kleine wc-tjes. We vragen een kind of het op een potje wil, maar dwingen het niet. In overleg met ouders zullen we in een later stadium het kind ook laten oefenen om te spelen zonder luier. We geven het kind bewust het vertrouwen dat het zonder luier kan spelen. Kleine ongelukjes zijn geen probleem, het hoort erbij, er is veel reserve kleding aanwezig op Aap uit de mouw. Als het wel lukt om op het potje of de wc te plassen/poepen wordt het kind uitgebreid geprezen door de PM-er. (Het ontwikkelen van persoonlijke competenties, uitgangspunt 2)

2.12 Zelfstandigheid

Kinderen worden uitgedaagd om zich te ontwikkelen in hun zelfstandigheid. Zo worden de kinderen gestimuleerd om zelf dingen uit te proberen. De PM'er begeleidt de kinderen in hun zelfstandigheid door hen kansen te bieden waarin zij zelfstandig een activiteit kunnen uitvoeren. Ook legt de PM'er de kinderen dingen uit door voornamelijk voor te leven aan de kinderen. De PM'er laat zien hoe het moet en de kinderen mogen dit dan na doen. De PM'er biedt materialen aan waarmee het kind zijn zelfstandigheid kan oefenen. Bijvoorbeeld door het aanbieden van een kannetje waarin hij water kan overgieten. In het dagritme wordt er ruimte gemaakt voor de zelfstandigheid van het kind. Het kind mag zelfstandig zijn brood smeren en zijn glas inschenken. Het kind mag helpen bij sommige huishoudelijke taken zoals het doen van de was of ramen zemen (met water). Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties, uitgangspunt 2

Hoofdstuk 3

Keuzevrijheid, activiteiten en vrij spel

3.1 Keuzevrijheid

We bieden dagelijks activiteiten aan, zowel voor de allerkleinsten als voor de groteren. Kinderen kunnen zelf een keuze maken aan welke activiteit ze deel willen nemen. Pedagogisch medewerkers zullen de kinderen stimuleren deel te nemen aan één van de activiteiten maar het is ook prima als kinderen zelfstandig of in kleine groepjes spelen, bv in de tuin of bij het keukentje of de hut. Natuurlijk kan het dat een kind soms geen behoefte heeft aan het samenspelen met de andere kinderen, uiteraard wordt deze beslissing geaccepteerd. Er zal gekeken worden naar een andere mogelijkheid waardoor een kind alleen bezig kan zijn met zelf gekozen spelmateriaal. Een kindvriendelijke ruimte met voldoende uitdaging voor kinderen draagt mede zorg voor een ongehinderde ontwikkeling van de kinderen. (het ontwikkelen van persoonlijke en sociale competenties, uitgangspunt 2 en 3).

3.2 De activiteiten zijn gericht op zelfontplooiing van de kinderen, ze mogen zelf ontdekken en experimenteren.

Creatieve activiteiten spelen een belangrijke rol in onze werkwijze. Kinderen worden van kleins af aan gestimuleerd zich uit te leven in creatieve uitspattingen. We stimuleren hen zelf dingen te maken en gaan daarbij uit van hun eigen creativiteit. De pedagogisch medewerkers maken geen werkjes voor de kinderen. De pedagogisch medewerkers stimuleren de kinderen zelf te ontdekken. Daarvoor bieden ze de kinderen diverse, vaak natuurlijke materialen aan (zoals klei, boomschors, schelpen en steentjes). En begeleiden hen alleen waar nodig om bv nieuwe technieken aan te leren zoals stempelen, rijgen en patronen maken (het ontwikkelen van persoonlijke competenties, uitgangspunt 2).

3.3 Vies of nat worden bij de activiteiten is geen enkel probleem

Op dagverblijf de Aap uit de mouw vinden we het belangrijk dat kinderen dagelijks buiten komen, omdat ze het leuk vinden en omdat de buitenlucht gezond is. Buiten kunnen de kinderen eindeloos op ontdekkingsreis in onze tuin die ingericht is met zoveel mogelijk natuurlijke materialen. Kinderen kunnen hier lekker experimenteren met water en zand, stenen en boomstammen. Er zijn regenjasjes en laarsjes aanwezig, zodat kinderen ook bij regenachtig weer buiten kunnen spelen ook zijn er extra skibroeken voor kinderen die bij vorst toch graag buiten spelen. Er is reserve kleren voor de kinderen zodat zij droge kleren aan kunnen doen. Ook mogen de kinderen vies/nat worden bij het doen van creatieve activiteiten. We beschikken over schortjes die de kinderen aan kunnen trekken om hun kleding te beschermen. De PM'er zal het kind stimuleren deze aan te trekken.

3.4 Omgaan met risico's

In bijna elke ruimte binnen en buiten staat een trapje of podium, afgestemd op de leeftijd en ontwikkeling van de kinderen die gebruik maken van deze ruimte. Zo kunnen kinderen hun grove motoriek oefenen op "veilige hoogte". Ook worden er kookactiviteiten georganiseerd waarbij de kinderen zelf groentes mogen kleinsnijden. De kinderen wordt geleerd hoe ze veilig met een mes of schaar om kunnen gaan. Maar nieuwe dingen leren gaat met vallen en opstaan. We gaan er daarbij van uit dat het leren omgaan met tegenslag en zelfs met pijn een belangrijk leermoment is voor kinderen. En dat de ervaring wanneer een kind geleerd heeft op een veilige manier van het trapje te klimmen of zelf groente kan snijden, het vertrouwen in eigen

kunnen zal vergroten en daarmee het gevoel van eigenwaarde zal stijgen.
(het ontwikkelen van persoonlijke competenties, uitgangspunt 2)

3.5 Het spelmateriaal dat we aanbieden is zo veel mogelijk gericht op ontdekken en uitdagen

Het moet de fantasie van kinderen prikkelen. We bieden dus niet alleen kant-en-klaar speelgoed aan, maar ook bijvoorbeeld een grote kartonnen doos waar we met de kinderen een auto van maken, of een boot of een huis. Er zijn verkleedkleden, maar ook lappen. Zo kan een blauwe lap de ene keer de zee zijn, maar de dag daarna dienst doen als tent. We blijven op zoek naar nieuwe en uitdagende materialen en niet zozeer naar speelgoed. De overige geboden activiteiten worden afgewisseld. Soms huren we mensen van buiten de organisatie in voor speciale activiteiten zoals yoga of een muziekactiviteit.

Hoofdstuk 4 Individualiteit, eigenheid & samen

4.1 We bieden emotionele veiligheid

Door o.a. een vaste dagindeling met steeds terugkerende rituelen. Rituelen zijn steeds terugkerende momenten in het samenleven. Deze zijn belangrijk omdat zij kinderen veiligheid en houvast geven. Het bereiden van de maaltijden, het samen eten, het afruimen, de verschoonmomenten en het slapen gaan zijn dagelijks terugkerende rituelen bij ons kindercentrum. Alle handelingen van de dag gebeuren in een zelfde ritme, zodat het dagprogramma duidelijkheid en veiligheid biedt aan het kind (een veilige basis, uitgangspunt 1). Daarnaast luisteren we goed naar de wensen en grenzen van kinderen en nemen die serieus. We behandelen de kinderen met respect, maar vragen dat ook terug van de kinderen. Een voorbeeld hiervan is dat een kind soms geen behoefte heeft aan het samenspelen met de andere kinderen. Uiteraard wordt deze beslissing geaccepteerd. Er zal gekeken worden naar een andere mogelijkheid waardoor een kind alleen bezig kan zijn met zelf gekozen spel materiaal. Samen spelen wordt wel gestimuleerd, omdat tijdens het samen spelen de sociale competenties geoefend worden. Zo wordt er regelmatig activiteiten aangeboden waarin kinderen worden uitgedaagd om samen te spelen.

4.2 Gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competentie

Pm-ers communiceren met de kinderen en stimuleren kinderen met elkaar te communiceren. Dit doen de PM-ers door het goede voorbeeld te geven en door gewenst gedrag te benoemen en stimuleren. “wat fijn dat je het zo netjes vraagt, misschien moet je even vragen of je mee mag doen, jullie kunnen ook samen met deze stiften doen, Als jij de bal tegen hem aanschopt doet dat pijn, daarom huilt hij nu. Dit begrip omvat een heel scala aan sociale kennis en vaardigheden, zoals het zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen, het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. We begrijpen dat deze sociale competenties nog in ontwikkeling zijn, we zullen het kind nooit afkeuren om zijn gedrag als het fouten maakt. Er wordt zoveel mogelijk geprobeerd om een probleem vanuit een positieve sfeer met de kinderen te bespreken, door gevoelens van het kind en bv het andere kind waarmee het ruzie heeft te benoemen en aan te geven welk gedrag er wel verwacht wordt van het kind; Ik zie dat je boos bent, je vindt het niet fijn als hij de schep afpakt, hoe lossen we dat op? (het ontwikkelen van sociale competenties, uitgangspunt 3).

4.3 Normen en waarden

Bij dagverblijf de Aap uit de mouw worden de kinderen opgevangen in een groep. Ze hebben verschillende achtergronden en verschillende leeftijden. Ze leren van elkaar. Zo leren ze dat ze op hun beurt moeten wachten, dat je wacht met praten tot een ander uitgepraat is en stimuleren de PM-ers dat iedereen iets mag/kan zeggen aan tafel. We leren de kinderen dat je zorgzaam om moet gaan met elkaar, maar ook met het planten- en dierenleven om ons heen. Er is

aandacht voor verschillende achtergronden en gebruiken, deze worden benoemd. Ook in het personeelsbestand streven we naar diversiteit: Er zijn mannen en vrouwen, PM-ers van verschillende leeftijd, achtergrond en uiterlijk. (Het aanleren van normen en waarden, uitgangspunt 4).

We zijn niet religieus, maar gaan wel in op vragen opmerkingen of meningen over geloof.

Hoofdstuk 5 Persoonlijke ontwikkeling van kinderen

5.1 Gelegenheid tot het ontwikkelen van 'persoonlijke competentie'

Geen kind is hetzelfde en ieder kind ontwikkeld zich in zijn eigen tempo. We stimuleren kinderen in hun ontwikkeling door ze te stimuleren in hun zelfstandigheid en zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit omdat we geloven dat deze competenties kinderen in staat stellen om allerlei typen problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden. We doen dit door kinderen zelf de kans te geven te experimenteren en op onderzoek uit te gaan. Zo mogen ze eerst zelf proberen hun eigen jas aan te trekken, zelf ruzies op te lossen, zelf iets te zoeken. Pedagogisch medewerkers zijn er wel, letten wel op waar kinderen mee bezig zijn, maar geven het kind eerst zelf de kans voor ze eventueel ingrijpen, met suggesties komen, het kind helpen. Als het kind zelf tot oplossingen komt worden deze door de PM-ers benoemd. Wat goed dat jullie deze ruzie zelf opgelost hebben, wat knap dat je zelf je jas hebt opgehangen etc. (het ontwikkelen van persoonlijke competenties, punt 2)

5.2 Omgaan met wenselijk en niet wenselijk gedrag

Er wordt zoveel mogelijk geprobeerd om een probleem vanuit een positieve sfeer met de kinderen te bespreken. De PM-er geeft daarbij aan wat zij van het kind verwacht ipv dingen simpelweg te verbieden: ga maar op je billen zitten, ipv niet staan op de bank. Ieder moet zijn mening kunnen geven, de PM-ers luisteren naar de kinderen en nemen hun mening serieus en stimuleren ook dat kinderen naar elkaar luisteren. Er wordt niet geschreeuwd tegen de kinderen of veroordelend gepraat. Als kinderen iets bv goed op hebben geruimd of leuke ideeën hebben aangedragen wordt dit positief beloond met woorden, een aai over zijn bol of een leuke activiteit. Als een kind een ander pijn heeft gedaan wordt dit uitgepraat. Een kind is niet verplicht het woord sorry te zeggen als het niet uit zijn hart komt. De PM'er legt uit wat het kind niet goed heeft gedaan. Het kind wordt aangespoord het andere kind te helpen bij het troosten. Dit kan door het kind een knuffel te geven of door een washandje te pakken voor het kind met pijn. De PM-ers helpen de kinderen door de gevoelens van het kind onder woorden te brengen; Ik zie dat je boos bent, je vindt het niet leuk dat hij de schep afgepakt heeft, hoe kunnen we dat oplossen? We zullen bij grote onenigheid verzoeken om de kinderen elkaar even niet meer op te zoeken. Dit wordt altijd met de ouders gecommuniceerd (het ontwikkelen van sociale competenties, uitgangspunt 3).

5.3 Schelden/Vloeken, Vieze woorden

Bij de aap uit de mouw word niet gescholden of gevloekt. De Pm er geeft hierin het goede voorbeeld. Wanneer zij een kind taal hoort gebruiken die onwenselijk is zal zij het kind hier op aan spreken. De PM'er zal uitleggen dat we dat woord/zin niet netjes is en dan ook niet gebruiken bij de aap uit de mouw.

5.4 U of jij zeggen

Bij de aap uit de mouw geven wij het goede voorbeeld. We spreken onze oudere aan met u. De kinderen horen dit goede voorbeeld en mogen het overnemen. Echter dwingen wij de kinderen niet om volwassenen met u aan te spreken. Dit omdat ze nog erg jong zijn. De kinderen spreken de pm-er aan met juf of met hun naam. Als de kinderen toch het woord u gebruiken zullen wij hen prijzen dat dit heel netjes is.

5.5 Brutaliteit ten aanzien van volwassenen of andere kinderen

We geven bij de aap uit de mouw het goede voorbeeld. Wij spreken de kinderen daarom netjes aan. We zullen het daarom ook naar de kinderen benoemen wanneer zij niet netjes spreken tegen volwassenen of andere kinderen. We benoemen dat het niet netjes is om het op die manier te zeggen en leggen uit hoe het kind wel netjes zijn zin/woord kan verwoorden.

5.6 Elkaar pijn doen

Het is niet wenselijk elkaar pijn te doen maar kan helaas altijd gebeuren. In deze situaties benoemen we naar de kinderen dat dit niet fijn is. We leggen uit dat het andere kind nu pijn heeft. Het kind mag helpen bij het troosten van het kind. Dit kan door een knuffel of een aai te geven maar ook door een washand nat te maken en de zere plek te koelen. Soms wil het kind niet helpen bij het troosten dan vragen we het kind er even bij te blijven tot het andere kind weer rustig is en kan gaan spelen. Ook dan leggen we uit dat het niet wenselijk is elkaar pijn te doen.

5.7 Pesten/ plagen

Pesten komt zelden voor bij baby's of peuters soms kunnen ze elkaar wel plagen. Dit doen kinderen vaak vanuit het onderzoeken. We benoemen naar de kinderen dat het niet prettig is wat hij doet. Bijvoorbeeld een peuter duwt een dreumes omver die net kan lopen. Het kind blijft staan en kijkt hoe de dreumes weer op staat. Dan duwt de peuter weer de dreumes om. We benoemen naar de peuter dat het niet fijn is voor de dreumes om omgeduwd te worden. Dat de dreumes zich dan kan bezeren. Gaat het kind toch door met plagen dan halen we het kind uit de situatie en bieden we deze iets anders aan.

5.8 Spullen van elkaar afpakken

Jonge kinderen hebben nog wel eens de nijging om spullen van elkaar af te pakken. Soms kunnen ze het zelf oplossen en dan blijven we hier als pm'er verder buiten. Andere keren hebben kinderen hier wat meer hulp bij nodig. De pm'er zal zich mengen in de situatie. Het zal uitleggen welk kind het speelgoed al had. Bijvoorbeeld: Nu heeft dit kind de auto je mag aan het kind vragen of je na hem de auto mag.

5.9 Regels met betrekking tot mijn en dijn

Mogen kinderen spullen van thuis meebrengen naar de opvang? Het mag wel maar heeft niet de voorkeur. Ze zijn zelf verantwoordelijk als het kwijt raakt.

We stimuleren ze om het in hun tas te doen als ze er niet mee spelen.

5.10 Mentorschap

Alle kinderen hebben een mentor, dat is een vaste leidster van de stamgroep die het kind regelmatig ziet. Bij het intake gesprek wordt aan de ouder verteld wie de mentor van het kind is en deze stelt zich voor aan de ouders en het kind. De mentor houdt het nieuwe kind in de groep extra in de gaten en maakt het kind duidelijk dat het altijd terecht kan bij de mentor. De mentor houdt ook in de Jaamo app een schrift bij over het kind. (Een veilige basis, uitgangspunt 1).

Tijdens de haal en breng gesprekken is er extra aandacht voor de nieuwe ouders en het kind. Dagelijks worden de kinderen door de mentor en overige PM-ers geobserveerd, kinderen met opvallend gedrag of juist opvallend onopvallend gedrag worden besproken op de dag zelf tussen de PM-ers, tijdens de teamvergaderingen en met de ouders tijdens de haal en breng gesprekken. Als ouders en/of de mentor zich zorgen maken over bv de ontwikkeling van het kind kan de mentor de ouders doorverwijzen naar de huisarts of het consultatiebureau. Verder zijn de PM-ers allemaal op de hoogte van de richtlijnen van de meldcode kindermishandeling. 1x per jaar biedt de mentor de ouders van het kind een voortgangsgesprek aan waar aan de hand van een observatieformulier in Jaamo de ontwikkeling van het kind besproken wordt. Door alle kinderen 2 keer per jaar te observeren volgen wij de ontwikkeling van het kind. Bij vertrek naar de basisschool worden het observatieformulier van het kind aan de school en aan de NSO overgedragen. De observaties en voortgangsgesprekken worden ook geregistreerd in de Jaamo app.

Hoofdstuk 6 Bijzondere gebeurtenissen

6.1 Verjaardagen

Als een van de kinderen jarig is wordt hij uitgebreid in het zonnetje gezet. Er wordt een feestmuts gemaakt, meestal door het kind zelf. Er wordt feest gevierd met beide stamgroepen samen in de grote speelzaal aan de grote tafel. De jarige mag (als hij dat wil) op de grote tafel zitten, te midden van alle kinderen en er worden feestliedjes gezongen. Daarna krijgt het kind een klein cadeautje en mag hij trakteren. We vragen ouders de traktatie klein en gezond te houden, b.v. een bekertje met fruit, rozijntjes of popcorn. Mocht de traktatie toch uit snoep bestaan wordt deze aan het eind van de dag aan de kinderen mee naar huis gegeven.

6.2 Sinterklaas, Kerst en Pasen

Deze feesten horen bij onze cultuur en daar zal dus ook aandacht aan besteedt worden op het dagverblijf. We versieren de speelruimte met Kerst samen met de kinderen met een kerstboom en er worden Kerstliedjes gezongen. En met Pasen wordt er meestal een Paastak versiert met door de kinderen gemaakte versierselen. Ook zijn er wat activiteiten die in het teken van Kerst/Pasen staan. We zijn niet religieus, maar gaan wel in op vragen opmerkingen of meningen over geloof. Mochten er in de toekomst ook kinderen van andere geloofsovertuigingen de groep bezoeken zal ook aan hun culturele feesten aandacht besteedt worden, hierbij zou je kunnen denken aan het Suikerfeest.

Ook aan het Sinterklaasfeest wordt aandacht besteedt op dagverblijf de Aap uit de mouw. Dit is ook een stukje van onze cultuur dat we graag op positieve wijze aan de kinderen doorgeven. Sint en zijn helpers komen niet op bezoek op het dagverblijf. Maar de speelruimtes zijn gezellig versiert met eigen gemaakte knutsels die passen bij het onderwerp sinterklaas. En de activiteiten worden aan het thema aangepast, zo is er regelmatig pietengym, worden er stoomboten gebouwd van blokken, kruidnootjes gemaakt en worden er talloze Sinterklaasliedjes gezongen.

Bovenstaande feesten en bijzondere gebeurtenissen horen bij onze cultuur. Samen aandacht schenken aan deze feesten zorgt voor een gezellige sfeer op

de locatie en zorgt dat kinderen zich verbonden voelen met de groep/samenleving. (Het aanleren van normen en waarden, punt 4)

6.3 Zomerfeest

Jaarlijks houden wij een zomerfeest bij de aap uit de mouw. Tijdens het zomerfeest worden er leuke activiteiten aangeboden voor de kinderen waar ze als ze dat willen aan mee kunnen doen. Ook is er ook altijd een hapje en een drankje aanwezig voor de kinderen en ouders. Het is een gezellig samen zijn waar ouders, kinderen en leidsters kunnen samen komen.

6.4 Omgang met culturele verschillen

Bij de aap uit de mouw eten wij vegetarisch. Dit is beter voor het milieu maar ook fijn voor kinderen uit verschillende culturen zo kunnen we zo veel mogelijk gezamenlijk alles eten. We houden rekening met verschillende culturen door bijvoorbeeld muziek af te spelen uit verschillende culturen maar ook door kinderen uit te leggen dat er verschillen zijn in culturen. Ook kunnen we stil staan bij feesten en feestdagen uit verschillende culturen en gerechten maken die niet perse Nederlands zijn.

Deel 2 Informatief deel

De locatie

Dagverblijf “De Aap uit de mouw”, behoort toe aan kinderopvangorganisatie “De Lange Keizer”. De Lange Keizer verzorgt professionele kinderopvang voor verschillende locaties in en om Delft.

1.1 Onze locatie

is een locatie, gelegen aan de rand van het centrum van Delft. De Aap uit de mouw heeft 2 groepen en biedt opvang aan maximaal 32 kinderen in de leeftijd 0 tot 4 jaar. Elke stamgroep heeft een eigen ruimte. Er is een vast dagritme op beide groepen. We vinden het belangrijk dat de kinderen zich veilig en vertrouwd voelen en dat zij vanuit dit gevoel de vrijheid voelen om op onderzoek uit te gaan en zich te ontwikkelen. Wij willen de kinderen daarom opvangen in een veilige maar ook stimulerende en uitdagende omgeving. Binnen zijn er verschillende ruimtes met speelhoeken voor drukke en rustige activiteiten. De activiteiten die we aanbieden zijn vaak gericht op de natuur, gezond maar lekker eten, creativiteit en motoriek. Buiten hebben we een heerlijke beschutte tuin met ook verschillende speelhoeken voor verschillende soorten spel.

1.2 Onze groepen

Er zijn 2 (stam)groepen op het dagverblijf en gezamenlijk bevinden zich maximaal 32 kinderen per dag op de Aap uit de mouw met 6 pedagogisch medewerkers. In de Aap klein groep bevinden zich maximaal 16 kinderen van 0 tot 4 jaar en in de Aap groot maximaal 16 kinderen van 0 tot 4 jaar. De kinderen zitten aan het begin en einde van de dag en tijdens de eetmomenten in hun eigen groep. In de loop van de dag mogen de kinderen op onderzoek uit en kunnen zij van de verschillende ruimten op het dagverblijf gebruik maken, dus soms ook in de andere groep spelen of even kijken bij eventueel broer, zus of vriend dit is het zogenaamde opendeuren beleid. Tussen de middag

worden soms de kinderen van de 2 stamgroepen die niet gaan slapen samengevoegd.

1.3 Inrichting van ruimtes en keuze vrijheid van kinderen

Voor meer info over het pedagogisch beleid zie ons pedagogisch beleidsplan. Op de locatie de Aap uit de mouw kunnen de kinderen naar hartenlust op ontdekkingsreis gaan in de tuin waar onder anderen een moestuintje en een zandbak en waterbaan is. Binnen zijn er verschillende ruimtes met speelhoeken voor drukke en rustige activiteiten. Er zijn ruimtes om te slapen, te eten en voor de verzorging van de kinderen. De verschillende ruimtes zijn ingericht met uitdagende speelhoeken en speelelementen met herkenbare thema's waar de kinderen zelfstandig en in kleine groepjes mee kunnen spelen. Zo staat er in bijna elke ruimte een trapje, een speelhuis of podiumblokken, afgestemd op de ontwikkeling van de kinderen die gebruik maken van deze ruimte. Zo kunnen kinderen hun grove motoriek oefenen op "veilige hoogte". Zowel in de ochtend als in de middag worden er verschillende activiteiten aangeboden binnen ons kindercentrum. Kinderen kunnen zelf een keuze maken of en aan welke activiteit ze deel wil nemen.

1.4 Binnenruimtes

Bij de aap uit de mouw hebben we 2 groepen aap klein en aap groot. Beide groepen beschikken over een grond box waar de alle kleinste in rust kunnen spelen en ontdekken. Doordat ze afgebakend liggen van de rest van de groep is het een rustige en veilige plek voor de baby's. Beide groepen beschikken over verschillende hoeken waar zij kunnen spelen. Kinderen mogen doormiddel van ons opendeurenbeleid zelf kiezen waar zij willen spelen. Er zijn verschillende plekjes voor het kind waar het zich even kan terug trekken of juist wat meer kan uiten door bijvoorbeeld een toren te bouwen.

1.5 Buitenruimte

We beschikken over een tuin met zandbak en keukentje. De tuin is afgesloten met een hoog hek waardoor kinderen zelfstandig naar buiten kunnen. We beschikken over veel ramen zodat er goed zicht is op de kinderen. Ook zetten we de deur of het raam open als er kinderen buiten zijn. We beschikken over een kinderdeur zodat de kinderen zelfstandig naar binnen en buiten kunnen lopen. Daarnaast hebben we in de tuin een berg waar de kinderen omhoog kunnen klimmen en naar beneden kunnen glijden. We zorgen in de tuin samen met de kinderen voor de plantjes, moestuin en konijnen. Als er een grote groep kinderen buiten spelen is er altijd een PM'er aanwezig in de tuin.

1.6 Overige speelruimtes waar we met de kinderen op bezoek gaan:

Soms spelen we met de kinderen in de slaapkamer bij aap groot. Hier kunnen we dansen yoga doen of even een rustige activiteit zoals het spelen met een lichtbak.

2 Het team

2.1 Vaste pedagogisch medewerkers op een groep

Wij hebben bij de Aap een vast team van 8 mensen, zodat de kinderen altijd een vertrouwd gezicht zien. Op de Aap uit de mouw zijn 2 stamgroepen. Per stamgroep zijn er niet meer dan 5 vaste PM-ers. Voor baby's geldt de 2 gezichten regel dus alle baby's hebben 2 vaste leidsters om zich aan te hechten. Een overzicht van deze 2 gezichtenregel hangt op de groep. Bij vakantie of ziekte van PM-ers kan van deze regel afgeweken worden. Wij werken uitsluitend met gekwalificeerde pedagogische medewerkers (groepsleiding) en met PM-ers in opleiding. Verder is er een locatiemanager aanwezig, die tevens een aantal dagen als PM-er op de groep werkt. Van de PM-er wordt verwacht dat zij stimulerend en uitnodigend is. De pedagogisch medewerkster gaat uit van de kwaliteiten en de mogelijkheden van het kind, en niet van zijn/haar eigen wensen en mogelijkheden. De pedagogisch medewerkster creëert een veilige en vertrouwde omgeving van waaruit het kind stappen durft te zetten. Verder is er een chauffeur als ondersteunende medewerker. Op het administratiekantoor van de Lange Keizer werken ook administratieve krachten, zij zijn o.a. verantwoordelijk voor de kindplanning, facturering en personeelszaken.

2.2 De PM'ers in opleiding

Er zijn regelmatig stagiaires en/of PM-ers in opleiding aanwezig op de Aap uit de mouw. De stagiaires hebben dezelfde taken als de PM-ers, maar voeren deze taken wel uit onder begeleiding en supervisie van een stagebegeleidster. De stagebegeleidster is een vaste PM-er die veel samenwerkt met de stagiaire of PM-er in opleiding en wekelijks leerdoelen en ontwikkeling van de stagiaire/ PM-er in opleiding bespreekt. De specifieke taken verschillen per stagiaire dit is afhankelijk van de onderwijsinstelling en het leerniveau.

Een PM'er in opleiding kan als vaste beroepskracht (vast gezicht) ingezet worden. Dit mag alleen als de beroepskracht in opleiding het eerste leerjaar heeft afgerond. Op papier staat hoe de beroepskracht in opleiding als vaste beroepskracht wordt begeleid en hoe die begeleiding in de praktijk wordt toegepast.

De beroepskracht in opleiding, de opleidingsbegeleider en de praktijkbegeleider vanuit de dagopvang moeten schriftelijk instemmen met de afspraken over de begeleiding.

Op dagen dat de PM'er in opleiding werkt op de stamgroep, moet ten minste één gekwalificeerde beroepskracht daar ook werken. Dat geldt ook als de beroepskracht in opleiding geen vaste beroepskracht is.

Maximaal de helft van de formatie op een kindercentrum mag uit beroepskrachten in opleiding bestaan.

Momenteel zijn er alleen PM'ers in opleiding die de 1 jarige MBO opleiding via Variva volgen.

2.3 Deskundigheidsbevordering

Voor alle medewerkers is er een persoonlijk opleidingsplan. Dit kan onder meer een training voor taal zijn, de jaarlijks herhaalde kinder-EHBO en/of BHV-training. Ook hebben we in 2020/2021 de cursus Babyspecialist afgerond.

2.4 Drie-uursregeling

Bij minimaal tien uur aaneengesloten opvang, kan worden afgeweken van de beroepskrachtkindratio gedurende maximaal drie uur per dag. Die uren hoeven niet aaneengesloten te zijn. Er kunnen tijdens die uren minder pedagogisch medewerkers worden ingezet. Voorwaarde is dat minimaal de helft van het op grond van de beroepskracht-kindratio vereiste aantal medewerkers wordt ingezet. Dagverblijf de Aap uit de mouw heeft dit als volgt ingedeeld:

Overzicht drie-uursregeling:

Aap klein groep

Om 7.30 start de eerste pedagogisch medewerker op de aap klein groep en 1 pedagogisch

medewerker op de aap groot groep. De deur is op dit moment open zodat de collega's zicht hebben

op elkaar en kunnen overleggen. Om 8.00 start de 2e

pedagogisch medewerker op de aap klein

groep. (en de stagiaire) hierna volgen er nog 1 pedagogisch medewerker om 9.00.

Tussen 13.00 en 15.00 slaapt een groot deel van de kinderen en houden de pedagogisch

medewerkers pauze en wordt er afgeweken van de leidster kindratio. In de pauze staan de

pedagogisch medewerkers bij de aap uit de mouw echter niet alleen. De deuren zijn in deze tijd open

zodat de kinderen vrij kunnen spelen onder toezicht van minimaal 2 pedagogisch medewerkers.

17.00 de 1e

pedagogisch medewerker van aap klein vertrekt

17:30 de 2e

pedagogisch medewerker vertrekt.

(meestal ligt het kindaantal nu onder de 16 en voegen de 2 groepen samen)

18.30 1 pedagogisch medewerker van de aap klein groep sluit af.

Aap groot groep

7.30 start 1 pedagogisch medewerker op de aap groot groep en 1 pedagogisch medewerker op de

aap klein groep.

8.30 de 2e

leidster op aap groot start

Tussen 13.00 en 15.00 slaapt een groot deel van de kinderen en houden de pedagogisch

medewerkers pauze en wordt er afgeweken van de leidster kindratio. In de pauze staan de

pedagogisch medewerkers bij de aap uit de mouw niet alleen. De deuren zijn in deze tijd open zodat

de kinderen vrij kunnen spelen onder toezicht van minimaal 2 pedagogisch medewerkers.

Om 17.00 vertrekt de 1e

pedagogisch medewerker van aap groot. Om 17.30 voegen de 2 groepen

samen. Om 18.00 vertrekt de 2e

leidster van de Aap groot groep.

18.30 1 pedagogisch medewerker van de aap groot groep sluit af.

3 Kennismaken en wenprocedure

3.1 Kennismaken

Nieuwe ouders worden een maand van tevoren gebeld voor een kennismakingsgesprek. Hierbij maken zij een afspraak om even langs te komen. Zo ontmoeten dan de mentor en de andere pm'ers stellen zich voor. De kinderen zijn welkom tijdens het gesprek. Hierin worden wenafspraken gemaakt voor het kind. Ook worden er bijzonderheden over het kind doorgegeven aan de pm'er.

3.2 De wenprocedure

De kinderen mogen 2x een dagdeel bij ons komen wennen. De wenafspraken worden zo veel mogelijk gedaan op de dagen dat het kind daadwerkelijk komt. Zo ziet hij de vaste gezichten van de PM'ers van die dag en de kinderen. Als een kind het erg moeilijk heeft kan er afgesproken worden het kind nog een extra keer te laten wennen. Wennen gebeurt meestal van 9.00 uur tot 12.00 uur. In overleg met pm'er en ouder kan hier van af geweken worden.

4 Extra dagen

Het is mogelijk om incidenteel een extra dag aan te vragen bij Aap uit de mouw. Het extra aanvragen van dagen is alleen aan een aantal regels gebonden. Dit moet eerst in overleg met de pedagogisch medewerkers en kan alleen als de groepsgrootte het toelaat. Ieder kind krijgt aan het begin van het jaar een X aantal bonusuren op basis van de afgenomen contracturen.

Deze uren kun je inzetten wanneer je een extra dag aanvraagt. Wanneer deze uren verbruikt zijn, kun je alleen nog een extra dag aanvragen op factuur. De aanvraag van een extra dag wordt verwerkt in Jaamo. Via deze app kunnen de extra dagen worden aangevraagd. Er wordt op de groep gekeken of er plek is, daarna wordt de aanvraag goed- of afgekeurd.

5 Vrije / gesloten dagen

Kinderopvang De Lange Keizer kent een aantal sluitingsdata. Ieder jaar worden deze dagen bekend gemaakt bij de ouders, zodat zij hier rekening mee kunnen houden. Een aantal dagen hiervan zijn standaard en zullen jaarlijks terugkomen. Zo is de organisatie ieder jaar alle dagen tussen kerst en oud en nieuw gesloten. Ook de dag na hemelvaart zijn wij niet open. Verder plannen we ieder jaar een studiedag en sluiten we de dag voor kerst om 16.00u onze deuren.

Zie onze website: <https://delangekeizer.nl/over-ons/open-dicht/>

6 Regels en afspraken omtrent privacy

Voor meer informatie zie onze website:

<https://delangekeizer.nl/privacyverklaring/>

7 Aansprakelijkheid

Kinderopvang De Lange Keizer heeft een aansprakelijkheidsverzekering voor bedrijven. Kinderen dienen W.A. verzekerd te zijn.

8 Ziektebeleid

Zie verder Veiligheids- en gezondheidsbeleid.

9 Protocollen en richtlijnen

9.1 De aanwezige protocollen en richtlijnen die wij bij de DLK hanteren zijn terug te vinden in het Veiligheids- en gezondheidsbeleid en op het intranet van DLK/GGD onder Algemeen.

9.2 Richtlijnen hygiëne

Zie verder Veiligheids- en gezondheidsbeleid en op het intranet van DLK/GGD onder Algemeen.

9.3 Hoofdluis

Zie verder Veiligheids- en gezondheidsbeleid en op het intranet van DLK/GGD onder Algemeen.

9.4 Teken

Zie verder Veiligheids- en gezondheidsbeleid en op het intranet van DLK/GGD onder Algemeen.

10 Ouderparticipatie

10.1 Ouderparticipatie

Om te zorgen voor een goede afstemming tussen thuis en het kinderdagverblijf zijn goede oudercontacten belangrijk. Daarom zijn er een aantal vaste momenten waarop er overleg is tussen ouders en groepsleiding. Ook wordt er via de Jaamo app met elkaar gecommuniceerd.

10.2 Oudercontacten

U geeft een deel van de opvoeding en verzorging van uw kind uit handen op het dagverblijf. De PMer neemt een grote verantwoordelijkheid op zich door dit van u over te nemen. Het is dus heel belangrijk dat u uw kind met een goed gevoel achterlaat. Daarbij is het belangrijk dat u op de hoogte bent van de dagelijkse gang van zaken en zich op die manier betrokken voelt bij kinderdagverblijf de Aap uit de mouw. Zo voelt een ieder, ouders/verzorgers en kinderen, zich thuis bij het kinderdagverblijf.

Wij proberen dit op de volgende manieren te bewerkstelligen:

- Ieder kind heeft een vaste mentor.
- Vlak voor de plaatsing krijgen ouders een intakegesprek met de mentor van het kind (zie hoofdstuk kennismakingsgesprek).

- Daarna krijgen zij gelegenheid kennis te maken met de PM-ers en de leefruimte. Hier worden het contact met de PM-ers gelegd en wordt er geluisterd naar de wensen van de ouder.
- Dagelijkse breng- en haalgesprekken
- Met regelmaat ontvangt u een nieuwsbrief in de Jaamo app, hierin staan alle nieuwtjes en belangrijke zaken vermeld. Zijn er belangrijke zaken tussendoor, dan krijgt u een aanvullende nieuwsflits.
- Er vind jaarlijks een groot feest plaats in het najaar. Ook broertjes en zusjes zijn van harte welkom op dit feest. Het geeft iedereen de gelegenheid even een kijkje te nemen op de locatie de Aap uit de mouw.
- Ouders kunnen via de Jaamo app berichten sturen. Deze worden via de Jaamo app beantwoord door een PM-er of de manager. Ook worden de schriftjes met het dagritme van de 0 jarigen hierin bijgehouden voor de ouders en elke dag verstuurd. Ook de foto's worden in de Jaamo app met de ouders gedeeld.
- Tot slot zijn er eens per jaar de voortgangsgesprekken, de zogenoemde tien-minuten-gesprekken. Tijdens dit gesprek tussen mentor en ouder van het kind wordt er ingegaan op de ontwikkeling van het kind aan de hand van een observatieformulier in Jaamo.

10.3 Oudercommissie

De oudercommissie van de Aap uit de mouw behartigt de belangen met betrekking tot de opvang van uw kind/kinderen en vertegenwoordigt de ouders voor meer informatie zie:

<https://delangekeizer.nl/over-ons/oudercommissies/>

De oudercommissie is te bereiken via het volgende e-mailadres:

ocdeaapuitdemouw@delangekeizer.nl

11 Wensen en klachten

Zie ons klachtenbeleid op de website

<https://delangekeizer.nl/klachten/klachtenreglement-ouders/>

12 Opmerkingen

Het feit dat dit pedagogisch werkboek af is, betekent niet dat er geen veranderingen kunnen plaatsvinden in ons werken met de kinderen. Wij zullen bewust blijven nadenken en eventuele veranderingen die we opmerken of aankarten serieus nemen en met z'n allen bekijken wat we ervan vinden en wat we er mee willen doen.

Als dit invloed heeft op onze visie, gaan we het pedagogisch beleid opnieuw bekijken en eventuele veranderingen in het pedagogisch beleid invoeren. Zo blijven we bezig met het vormen van een zo goed mogelijke visie/situatie waar de kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen en zichzelf kunnen zijn.

12.1 Aanvullingen

Studiedag

Jaarlijks hebben we vanuit de hele lange keizer een studie dag. Deze dag zal de aap uit de mouw gesloten zijn voor het opvangen van kinderen.

Website DLK: www.delangekeizer.nl

Hierin wordt beschreven;

- De openingstijden
- Sluitingsdata
- Contactgegevens
- Pedagogische beleid
- Tarieven
- Beschrijving van de locatie
- Oudercommissie
- Klachtenregeling
- Bijzondere activiteiten

13 Contactpersoon & Informatie

14 Bijlagen

BIJLAGE 1:

BIJLAGE 2